

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:

Maks 5000 tegn inkludert mellomrom. Legg ved portrettfoto.

DEBATT:

Innlegg: 3000 tegn inkludert mellomrom. Replikk/kortinnlegg: 1000 – 2000 tegn.

E-post: debatt@klassekampen.no
Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innlegg.

Tollef Mjaugedal
tollefm@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør

Carline Tromp
carlinet@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Ellen Krystad
ellenk@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Klassekampen honorerer normalt ikke innsendt stoff. Innsenderens e-postadresse blir trykt med mindre innsenderen reserverer seg mot dette.

Kø-loven

INFRA-STRUKTUR

Per Inge Kjelling

I en debatt om veipolitikk på 1970-tallet la en ingeniør ut om noe han kalte «kø-loven». Denne gjør seg gjeldende når man vil utvide en bilvei som har én eller flere buss- eller toglinjer på veien eller parallelt med den. Hvis man utvider en slik vei for å bli kvitt køer, vil den på relativt kort tid bli like full av biler som før. Årsaken er at når køene forsvinner, vil en del reisende forlate bussen/toget og kjøre i stedet. Denne utviklingen vil fortsette inntil veien er like kø-plaget som før.

En ny E18 har de beste forutsetninger for å bli rammet av «kø-loven». Det fins knapt noen vei i Norge som har flere parallelle buss- og toglinjer. Det er med andre ord grunn til å tro at mammututvidelsen av E18 blir bortkastet på sikt.

Per Inge Kjelling,
Blommenholm
per-kje@vikenfiber.no

Jane, ikke Anna

HISTORIE

Nils-Petter Enstad

Det skal være funnet et portrett av den engelske dronningen Anna Boleyn, skriver Klassekampen 17. februar. Men notisen er illustrert med et bilde av Jane Seymour, som etterfulgte Anna i den nokså lange rekken av dronninger kong Henrik VIII hadde. Han giftet seg med Jane elleve dager etter at Anna var blitt halshugget for påstått utroskap. Jane ble mor til kongen eneste sønn, men døde i barselbeber mindre enn to uker etter fødselen. Hun ble i ettertid oppfattet som kongen «yndlingshusstru» – muligens fordi han ikke rakk å bli lei henne.

En liten bagatell, men som det en gang ble sagt fra Stortingets talerstol: «Mange små bagateller, blir til en stor bagatell, det, herr president».

Nils-Petter Enstad,
forfatter
nenstad@gmail.com

Hundeelskeren Edvard Munch ville neppe satt pris på Bjarne

Tvillingkunstn

KRONIKK

Stig Andersen

18. april, 1940. Norge er okkupert og Edvard Munch sitter som gammel mann på Ekely. Han har knappe fire år igjen å leve. Bekymret kanskje, for at kunsten han omgir seg med i den store, gamle sveitservillaen skal bli konfiskert og solgt av nazistene. Uansett er dette dagen da han skriver sitt endelige testament der han overdrar 1100 malerier, 15.500 grafiske arbeider og 4700 tegninger til hovedstaden. Verdens største gave gitt av en enkelt kunstner er et faktum.

Kanskje et pek fordi han aldri fikk et museum mens han levde, slik kommunen sjenerøst ga den langt mindre betydningsfulle billedhuggeren Gustav Vigeland? Riktignok fikk også Munch sitt museum, men der åpnet dørene først et par tiår etter hans død. Boligen på Ekely ble revet i 1960 etter å ha stått for fall og vært benyttet som sosialbolig med tilhørende fyll og spektakkel.

Jeg skal spare leserne for å gå i dybden med hva som senere skjedde, men i forbifarten kan nevnes at en av Munch-museets konservatorer stjal bilder og solgte dem i sin kones kunsthandel i Oslo. At fukt i kjelleren på museet skadet bilder og at tjuvpakk hentet ut maleriene Skrik og Madonna midt på lyse formiddagen.

Kampen for det nye Munch-museet Lambda er også en historie for seg. Få har vel uttrykt større, mer innsiktsfull kulturforståelse enn Frps bystyremedlem Carl I. Hagen. Han mente vi

burde spare pengene: Når vi hører at en million mennesker har strømmet til Munch-utstillingene i utlandet. Kan vi ikke heller bare sende bildene ut på turné rundt om i verden?

Lambda skal likevel bygges. Dermed tenkte mange at forulempingen av Munch og hans minne var et avsluttet kapittel, men nei. Nå ønsker kunstneren Bjarne Melgaard å hule ut og bebygge kollen Kikkut rett ved Munchs vinteratelier. Området er fredet og eies i dag av Selvaag. I samarbeid med arkitektfirmaet Snøhetta planlegges en slags tullete sarkofag båret oppe av glade bissevofser og andre kosedyr. Resten skal heldigvis foregå under jorden.

Entreprisen får både Emanuel Vigeland's forrykte kapell på Vinderen og den amerikanske kitsch-kunstneren Jeff Koons til å blekne. Tidspunktet for å fremme disse planene virker veloverveid. Utstillingen «Melgaard + Munch – The end of it all has already happened» åpnet nylig på Munch-museet. Og hvem står bak utstillingsdesignet? Jo, nettopp Snøhetta. Så vidt jeg kan forstå innenfor en kostnadsramme som overstiger det kommunal museumsøkonomi kan bære.

Jeg mener absolutt ikke at Bjarne Melgaard er en ubetydelig kunstner – langt ifra, men der han søker provokasjon, søkte Munch kommunikasjon. To diametralt forskjellige måter å tolke livets uavvendelige dans.

Munch var en stor fornyer av malerkunsten. Bjarne Melgaard inngår i en tradisjon fra såkalt heftig maleri på 1970–80 tallet i Tyskland. Imidlertid har Melgaard piffet opp det hele med homoerotiske referanser som

SORRY! Oslo kommune takket for Edvard Munchs store testamentariske gave Bjarne Melgaards personlige mausoleum ved Munchs gamle eiendom. Her fra

intet har å gjøre med kampen for å akseptere homoseksuell legning. Denne kampen er – eller burde i alle fall for lengst være – vunnet i Norge, unntatt innenfor religiøse, ekstreme grupper og blant forstokkede politikere, selvsagt. Homofrigjøringen blir dermed erstattet med eldre herrers kikkerske blikk på unge, nakne guttebarn.

Om dette er spekulativt eller uttrykk for en mer

generell samfunnsinteresse, skal være usagt. Hvis sistnevnte er riktig, har Melgaard på frapperende vis truffet det tidsriktige. Og det er trolig akkurat det byråd og byantikvaren er blendet av. De vil være med, og er villige til å ofre et fredet område til fordel for en kunstnerbolig som etter alle solemerker vil ende opp som Bjarne Melgaards mausoleum-museum

OVERHØRT

Jeg vet ikke helt hva han gjorde, jeg. Plutselig bare lå jeg der.

NRK-reporteren Nicolay Ramm om å bli lagt i bakken av den svenske skiløperen Robin Bryntesson, til Dagbladet

Må Max Hermansen bli drept før befolkningen våkner når det gjelder

snikslamifisering og den voksende ettergivenhet for press fra ulike islamske pressgrupper i skole, høyskoler, universiteter og arbeidsliv? Når det gjelder pressen med VG i spissen. Sov godt videre!

Carl I. Hagen på Facebook

Noe er tapt. Denne evige studenten, kanskje hun eller han er på jakt etter noe? Kanskje på jakt

etter svar på spørsmål som ingen ennå har klart å formulere?

Nils Christie om at universiteter ligner stadig mer på skoler, i Aftenposten

Melgaard tar ikke stilling til hva han vil oppnå med sine provokasjoner i utstillingen; vekke avsky for, eller normalisere seksuell omgang med barn, unge og dyr?

Hilde Rognerud i Aftenposten

DAGENS LØVÅS

MER DEBATT NESTE SIDE >>

Melgaards sarkofag. ere?

med å rive huset hans på Ekely. Nå prøver de å gjøre det godt igjen ved å velsigne planleggingen av kunstneren i utstillingen «Melgaard + Munch – The end of it all has already happened».

FOTO: ANNIKEN C. MOHR

– rett nedenfor Munchs vinteratelier på Ekely.

Melgaard sier det jo selv: A house to die in. Mer stor-slagent kan det ikke presenteres. Her nytter det ikke å skjule seg bak ugjennomtrengelige lag av ironisk distanse. Med usvikelig mangel på kulturelt vokabular og gangsyn, karakteriserer byrådd Halstein Bjercke prosjektet som «kult!».

For å øve botsgang for det utrolige faktum at Oslo kommune rev Munchs villa på Ekely til fordel for en parkeringsplass, er kulturbyråden og byantikvaren villige til at en i denne sammenhengen marginal kunstner får bygge en prismeaktig redsel på søyler av hvite teddybjørner og skjødehunder. Riktignok var Munch glad i sine firbente venner, men en slik bolig ville han hverken unt dem eller seg

selv. Tvillingkunstnere blir Munch og Melgaard aldri – uansett hva kulturløse kulturbyråder, byantikvarer og en stormannsgal kunstner måtte drømme om.

Munch sa det selv i et brev fra 1933: «Jeg tror jeg skulde bli i Moss. Oslo har aldri været mig en god by.»

Stig Andersen, kunsthistoriker, produsent og regissør
kgstig.andersen@gmail.com

«TIMINGMESSIG GENIALT»: Fredag 13. februar mottok Tord Lien Statoils planer om utbygging av megafeltet Johan Sverdrup.

FOTO: AUDUN BRAASTAD, NTB/SCANPIX

Svart fredag

JOHAN SVERDRUP
Marte Guldal Bramness

Fredag 13. februar overleverte Statoil planene om utbygging av megafeltet Johan Sverdrup til norske myndigheter. «Timingmessig kommer dette prosjektet på et helt genialt tidspunkt», sa olje- og energiminister Tord Lien. Megafeltet vil lønne seg selv med dagens oljepriser. Men priser og lønnsomhet kan ikke lenger være politikerne førsteprioritet. Her er fem grunner til at Johan Sverdrup ikke bør bygges ut:

1. Utbyggingen vil bidra stort til økte klimautslipp og økt global oppvarming. I 2014 hevdet Statoil at Johan Sverdrup var et miljøfelt, fordi kombinasjonen av oljeutvinning og fornybar energi vil dekke verdens energibehov. Men olje og gass er ikke jordas redning. Oljen og gassen i Johan Sverdrup tilsvarer 16 ganger Norges årlige klimagassutslipp. Ingenting ved dette er miljøvennlig.

2. Ytterligere oljevirkosomhet i Nordsjøen truer sårbart dyre- og planteliv. Ulykker som Exxon Valdez og Full City har fått katastrofale konsekvenser. Bravoutblåsningen er et gammelt, men dystert eksempel fra Nordsjøen. Man kan redusere risikoen, men sjansen vil alltid være der.

3. Utbyggingen av Johan Sverdrup vil senke terskelen

for åpning av andre oljefelt. Den nylige oppdaterte definisjonen av iskanten senker terskelen på norsk sokkel. Vi lover bråk hvis Lofoten, Vesterålen og Senja blir neste ut.

4. Utbyggingen på norsk sokkel tiltrekker seg hoder vi trenger i fornybarnæringen. I dag påvirker Olje-Norge unge til å velge en oljekarriere. Men vi trenger alle mann på dekk på det grønne skipet, ikke på Statoils oljeplattform.

5. Utbyggingen forsinket overgangen til fornybarsamfunnet. Regjeringa skal følge EUs klimamål om å kutte 40 prosent av klimagassutslippene innen 2030.

” Vi trenger alle mann på dekk på det grønne skipet, ikke på Statoils oljeplattform.

Med utbygginga av Johan Sverdrup fraskriver vi oss vårt ansvar mens vi benytter muligheten til å gå berserk i norsk farvann.

Siv, Erna og Tine venter på EU, mens Tord får frie tøyler og boltrer seg på norsk sokkel.

Oljen fra Johan Sverdrup kan virke som et røverkjøp, men kommer med en høy pris. Det Norske Oljeselskap var ikke fornøyd med et utbytte på tolv prosent av inntekten fra feltet, som har større verdi enn et norsk statsbudsjett. Det er godt Norge har mennesker som Kjell Inge Røkke som viser oss Olje-Norges sanne ansikt – et stygt ansikt med mye vekst og lite vern.

Marte Guldal Bramness, 2. nestleder i Oslo Natur og Ungdom
marte.bramness@gmail.com